

Karton ontpopt zich tot vervanger van plastic

Het kan echt: in plastic verpakte kwetsbare voedingsproducten vervangen door karton. De Budelse packaging & print heeft een proces ontwikkeld dat kartonsoorten vocht- en vetwerend maakt. Een duurzame oplossing om voedsel veilig te verpakken. De eerste resultaten smaken naar meer. Op dit vlak timmeren meer bedrijven aan de weg, waaronder A TOP. Helaas reageert de Nederlandse markt, in tegenstelling tot Duitsland, aarzelend.

LOUISE VAN DEN BROEK

Anders dan de naam doet vermoeden, is de Budelse niet alleen een drukkerij van verpakkingsmaterialen, maar ook een ontwikkelaar van innovatieve verpakkingen waarin duurzaamheid voorop staat. Ook in de drukkerij is overigens alles afgestemd op voedselveilig produceren: de inktsoorten, lakken en lijmen, smeer- en poetsmiddelen dragen een voedselveilig predicaat en zijn vrij van minerale oliën.

Biobased

De Budelse ontwikkelt aan de lopende band vindingen om plasticverpakking voor groente, fruit en planten te vervangen door composteerbaar karton. “In dat vernieuwen zijn we echte uitvinders”, vertelt directeur Harry Mennen. Een bijzondere innovatie betreft de introductie van vocht- en vetwerend karton. “Het product is biobased, dus gemaakt van puur natuurlijke producten”, zegt Mennen met gepaste trots. “Dit betekent dat het volledig recyclebaar en zelfs composteerbaar is. Het bijzondere is dat we er eigenschappen aan toevoegen, waardoor het gebruik van plastic overbodig wordt.”

Het karton is geschikt voor het verpakken van producten die geen dampwerende verpakking behoeven, waaronder de meeste soorten groenten en fruit. “Het is een veelzijdig en voedselveilig alternatief voor het plastic waarin deze producten nu verpakt zijn”, benadrukt Mennen. “Omdat het kar-

‘Dankzij de slimme constructie houdt de consument voldoende zicht op het product’

ton geen water doorlaat, wordt vochtverlies tot een minimum beperkt.” Dit betekent dat het ook geschikt is voor vochtrijke etenswaren als paksoi en snack-komkommers. “Ze houden hun smaak en bite. Daarnaast

zijn deze kartonsoorten op termijn een perfecte verpakkingsoptie voor kruiden, voedingssupplementen en op een iets langere termijn naar verwachting ook voor medicijnen.”

Omzetgroei

Een ander mooi voorbeeld van karton als alternatief voor plastic vindt Mennen de nieuwe verpakking voor tomaten. “De huidige combinatie van een kartonnen-schaal gewikkeld in een folie wordt hierbij vervangen door een kartonnen ‘koffertje’ dat een volledige bescherming geeft aan het product. De ruime vensters aan de boven- en zijkant geven het product de zichtbaarheid die de consument wenst. Dat geeft in vergelijking met plastic een mooie uitstraling, met als nevenvoordeel dat je er een boodschap mee kan uitdragen.”

Bert van den Brand, eigenaar van Fresh Valley is laaiend enthousiast. “Wij zijn specialist in het duurzaam kweken van tomaten.” De jaarlijkse productie bedraagt ruim 16 miljoen tomaten stuks. “Een eerste versie is op onze aanwijzingen iets aangepast en vervolgens geproduceerd. In Duitsland sloeg de nieuwe verpakking direct aan. Wij leveren aan de supermarkten EDEKA en alleen dit jaar hebben we al ruim 800.000 verpakkingen geleverd. Meer dan voorheen, dus we boeken hiermee omzetwinst. Met de Nederlandse markt zijn we bezig, de eerste gesprekken zijn gaande.”

Adriaan Verbeek: “Meer dan 65% van de klanten pakte onze proefversie in plaats van de plastic emmertjes”

Trampoline

Naast de Budelse storten ook andere Willy Wortels zich op vervangers voor plastic verpakkingen. Recent viel een ontwerp van A Top zelfs in de prijzen. Hun ontwerp voor een kartonnen verpakking voor aardbeien en ander zacht fruit werd uitgeroepen tot winnaar van de European Carton Excellence Award 2020. “Het bijzondere is dat we er functies in bouwen die ook in plastic zitten waarin zacht fruit verpakt wordt”, zegt ontwikkelaar Adriaan Verbeek met gepaste trots.

De verpakking is gemaakt van speciaal gerecycled papier en voorzien van een schok- en vocht absorberende bodem. Dit laatste maakt het noppenfolie voor extra bescherming, wat het recyclen van de materialen bemoeilijkt, overbodig. “De bodem is eigenlijk een soort trampoline zodat je rijpe

aardbeien of bessen heel kan houden. Verder is de verpakking is tevens vocht- en koeling bestendig. Het karton zelf is vrolijk bedrukt.”

A Top is een bedrijfje met als expertise het ontwerpen van duurzame en circulaire verpakkingoplossingen. Veel ideeën en initiatieven komen uit het bedrijf zelf, maar er wordt ook in opdracht gewerkt, dus exclusief voor klanten. “Wij zijn vooral uitvinders en ontwerpers. We produceren dus niet zelf. Het is voor ons telkens weer een uitdaging om te zoeken naar nog niet opgeloste verpakkingproblemen. En omdat we niet gebonden zijn aan een materiaalkeuze zijn we vrij in het vinden van de beste en meest duurzame oplossing. Slagen we daarin, dat vragen we er octrooi voor aan. Dit geven we dan in licentie aan verpakkingproducenten. Vervolgens krijgen we een percentage van de opbrengst.” Eén van de specialiteiten van A TOP is het gebruik van rPaper™. Dit heeft een LCA status, wat inhoudt dat de levenscyclusanalyse is gebaseerd op de internationale normen ISO 14040 en ISO 14044. “Dit materiaal is veel duurzamer dan plasticvarianten als PP, rPP, PET en rPET.”

Supermarkten afhoudend

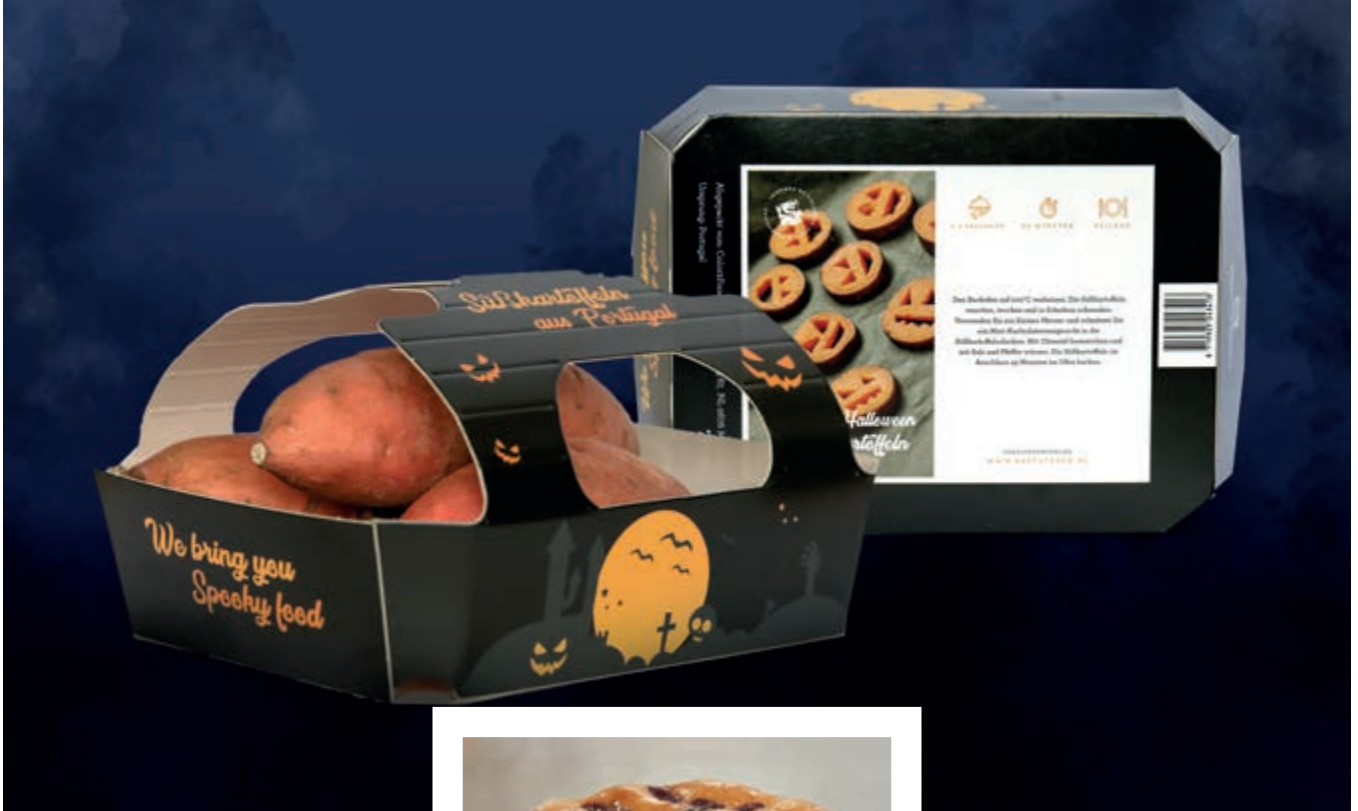
Hamvraag is natuurlijk of de consument de nieuwe verpakkingen ziet zitten. Mennen twijfelt daar niet aan. “De verpakking is al geadopteerd door telers die invloed hebben

Harry Mennen: “Ons nieuwe karton is volledig recyclebaar en zelfs composteerbaar”

binnen het afzetkanaal. Zij zijn zeer product minded. Die voelen zelf pijn als ze hun producten in milieuvriendelijk plastic moeten verpakken. Zo is het ook begonnen. Telers vroeg ons ons om hier oplossingen voor te bedenken. In Nederland worden ze geremd door supermarkten die niet goed kunnen inschatten hoe de consument op deze andere verpakkingvorm reageert.”

Hoekstra onderschrijft zijn woorden. Als voorbeeld noemt hij de ervaringen met het door A Top ontwikkelde alternatief voor de plastic emmertjes waarin tegenwoordig snoeptomaatjes verpakt worden. “Jaarlijks gaan er maar liefst 150 miljoen emmertjes met snoeptomaatjes op deze manier langs de kassa.” A Top kwam met een kartonnen alternatief. Een proefopstelling bij een supermarkt mondde uit in een doorslaand

succes. “Meer dan 65% van de klanten pakte onze oplossing van gerecycled karton, terwijl deze proefversie nog onbedrukt was.” De nieuwe verpakking is goed stapelbaar en via een lade rollen de tomaten naar voren. Ook gaat er één verpakking meer in een krat met alle logistieke voordelen van dien. “We hebben deze verpakking samen met Koppert Machines ontwikkelt, specialist in afvullijnen. De verpakking leveren we in

verschillende formaten, variërend van 250 gram tot 1 kilo. Enkele grote Duitse retailers gaan in de loop van volgend jaar over op deze verpakking. Daarnaast is er ook een variant voor handmatig afvullen voor de gespecialiseerde kleinschalige kwekers.”

Mennen van De Budelse heeft er ook om een andere reden alle vertrouwen in dat de consument de kartonnen producten gaat omarmen. “Plastic kampt nu al met een flink imagoprobleem en dat wordt alleen maar meer”, voorspelt hij. “Duurzame verpakkingen zitten niet voor niets over de hele linie in de lift. Het wordt hoog tijd dat dat besef in de hele keten doordringt.” Dit laatste benadrukt hij bewust. Het is hem een doorn in het oog dat Nederlandse supermarkten volledige kartonnen verpakkingen voorsnog weren. “Wat echt moet veranderen is de perceptie met betrekking tot de prijs. De totale kostprijs hoeft, anders dan men wellicht denkt, niet hoger te liggen.”

Mogelijkheden

Voorlopig is er op dit gebied voldoende werk aan de winkel. Allerlei groente- en fruitproducten zitten nog in plastic verpakt. “Neem de vers gesneden groenten. Ook die kun je goed in het door ons ontwikkelde karton verpakken. Met als voordeel dat je het kunt bedrukken.” Een ander voorbeeld is een taartvorm van karton. “Deze vinding vervangt in de bakkerij de ijzeren gebaksvorm voor onder meer de vlaai en

cake. Afwassen en de arbeid er omheen zijn niet meer nodig. Vanuit de oven gaat de vlaai direct door naar de consument, zonder extra papier. De verpakking wordt bovendien mooi vormgegeven. Een eerste bakker gaat ze al gebruiken.” De wereld van planten staat inmiddels ook op het netvlies van de Budelse. “Hiervoor hebben we de eerste plantpotten en insteekkaarten van karton – gemaakt van landbouwresten – ontwikkeld. Dit betekent dat de consument de pot samen met de plant in de grond mag stop-

A TOP wint prestigieuze prijs

A TOP 's initiatief en ontwikkeling behaalt, in samenwerking met partners, de EUROPEAN CARTON EXCELLENCE AWARD 2020.

Een duurzame en circulaire verpakking voor aardbeien en andere zacht fruit. Gemaakt van rPAPER™ (speciaal gerecycled papier) en met een unieke schok- en vocht absorberende bodem, een inleg velletje is niet meer nodig.

De verpakking is tevens vocht- en koeling bestendig.

Duitse retailer enthousiast

Tenetrio, een Duitse distributeur van diervoer, informeerde bij de Budelse over de mogelijkheden van een milieuvriendelijke verpakking voor het verzenden van proefpakketten kat- en hondenvoeding. Het bedrijf werd op haar wenken bediend. De Budelse ontwikkelde een speciaal vocht- en vetwerend kartonnen doosje. “Tenetrio's reactie was overweldigend”, aldus Mennen. “Met als gevolg dat zij hun ecologische visie verder vormgaven en alle plastic in de proefpakketten vervangen door ons vocht- en vetwerende karton.”

'Kartonnen mondkapje voorkomt ook dat een bril beslaat'

pen. En dus geen plastic afval meer in de vorm van bloempotten en extra compost als bemesting voor de plant. Zo ontwikkelen we allerlei typen verpakkingen voor verschillende producten en markten. Alles met één doel: vermindering van plastic en dus ook van zwerfafval."

A Top heeft eveneens diverse andere uitvindingen met een duurzaam karakter gelanceerd. "De pop-up cup vind ik een goed voorbeeld", vertelt Hoekstra. "Dat is een vervanger voor zowel plastic als papieren bekers met deksels. In de beker zit een heel dun zakje, in de nieuwe versie is dit binnenkort zelfs biodegradabel. Hierdoor blijft het karton schoon, waardoor de hergebruikswaarde veel groter is. Het zakje zelf is ook te recyclen. Het kan samen met de gebruikte bekers in de papierverpulver. Doordat het drijft, kun je het er gemakkelijk uitvissen." De POP-UP CUP won in 2018 de European Excellence Award in de category Fast/Convenience Foods.

Oproep

Terug naar het vocht- en vetwerende karton. Mennen hoopt op een snelle doorbraak. "Alles is er klaar voor. De producten zijn getest en deugen. Het milieuvoordeel staat buiten kijf. De consumentenmarkt is er rijp voor. Het is nu vooral aan de markt en zijn retailers om deze nieuwe vorm van verpakkingen in de markt te zetten. Dat zet dan echt zoden aan de dijk. Mijn oproep aan hen? Jongens niet bang zijn. Doe een test in 15 tot 20 filialen en kijk hoe klanten reageren. Laat de consument beslissen." ●●●

Mondkapjes van karton

De wereld zucht momenteel onder het coronavirus. Om besmetting te voorkomen, is de vraag naar mondkapjes geëxplodeerd. Dit is ook te merken aan de toename hiervan in het zwerfafval. Voor Margrieta Oomkes van Karton Design aanleiding om een kartonnen mondkapje te ontwikkelen.

"Ik was al bezig met ander materiaal dat ook composteerbaar is, maar de coronacrisis heeft mij aan het denken gezet." Het ontwerp is inmiddels met succes getest bij proefpersonen. "Iedereen reageert enthousiast." Het mondkapje heeft dan ook duidelijke voordelen. "Doordat het kapje afsluit op de neus, beslaat een bril bijvoorbeeld niet meer. Onderaan is het iets wijder waardoor je er goed door kunt ademen en praten. En bij verlies lost het vanzelf op in het milieu. Ook de elastiekjes zijn duurzaam gemaakt van 100% natuurrubber."

Een eerste proefversie is inmiddels door de Budelse geproduceerd. Bijzonder is dat de mondkapjes vanaf 1000 stuks met eigen bedrukking zijn te leveren. "Indien het product aanslaat, gaan we het voor de Nederlandse en Belgische markt produceren. En wellicht vervolgens mondiaal."